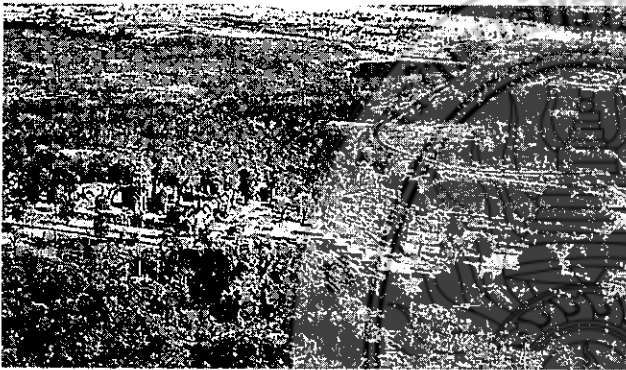

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เส้นทางอารยธรรม **ขอม**

นิรันดร์ กุลตานนท์*

บทนำ

พื้นที่ในเขตอีสานใต้ในอดีตเป็นแหล่งอารยธรรมขอมหรืออารยธรรมเขมรโบราณมานานนับปี เห็นได้ชัดเจนจากโบราณสถานในรูปปราสาทหินที่ตั้งอยู่กระจัดกระจาย ในพื้นที่อีสานใต้ตั้งแต่นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ซึ่งมีปราสาทหินหนาแน่น และพบบ้างในจังหวัดชัยภูมิ และอุบลราชธานี ที่พบหนาแน่นมากมักเป็นเส้นทางที่ลากจากเมืองพระนคร (เสียมราฐ หรือ เสียมเรียบ) ไปยังเมืองพิมาย (อ.พิมาย จ.นครราชสีมา) โดยตามเส้นทางจะผ่านปราสาทตาเมือน จ.สุรินทร์ ปราสาทเมืองต่ำ และพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ และมีปราสาทหินหลังเล็ก ๆ ที่เรียกว่า อโครยาศาลา ตามเส้นทาง ไปจนถึงปราสาทหินพิมาย ดังนั้นการหยิบยกเส้นทางอารยธรรมขอม ในเขตอีสานใต้ขึ้นมาเพื่อวางยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งที่หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการระดมความเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อให้การท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (7.1 นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ)

กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม นครชัยบุรินทร์ (นคร+ชัย-บุ+รินทร์)
เป็นการนำชื่อของแต่ละจังหวัดมารวมกันโดยเฉพาะในกลุ่มการท่องเที่ยวที่มีการใช้
ชื่อนครชัยบุรินทร์ไปโมทการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด

วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด

ประตูอีสานสู่สากล (Northeast gateway to global communities)

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาณิชยกรรมและการแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออก
  - 1.1 การพัฒนากาณิชยกรรมและแปรรูปข้าวหอมมะลิเพื่อส่งออก
  - 1.2 การพัฒนากาณิชยกรรมและแปรรูปแป้งมันสำปะหลังเพื่อส่งออก
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาณิชยกรรมท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาณิชยกรรมและการแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออก
  - 1.1 เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้แก่เกษตรกร
  - 1.2 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปให้แก่ผู้ประกอบการ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
  - 2.1 ส่งเสริมการตลาดนำการผลิต
  - 2.2 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
  - 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาณิชยกรรมท่องเที่ยว
  - 3.1 เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
  - 3.2 พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
  - 3.3 เพิ่มศักยภาพสินค้าและบริการ
  - 3.4 พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 3.5 พัฒนาผู้มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรและการแปรรูปสินค้ากาชาตรส่งออก

1.1 ส่งเสริมและพัฒนาให้ผลผลิตทางการกาชาตรมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.2 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปและส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.3 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปและส่งออกแป้งมันสำปะหลัง

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรกาชาตรมีความเข้มแข็ง

1.5 ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิต

สินค้ากาชาตร

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรและมาตรฐานผลิตพันธ์ผ้าไหม

2.1 ส่งเสริมผู้ประกอบการผ้าไหมรายใหม่

2.2 ฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มประกอบการให้มีคุณภาพมาตรฐาน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรท่องเที่ยว

3.1 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

3.2 พัฒนาคาชาตรและบริการด้านการท่องเที่ยว

3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

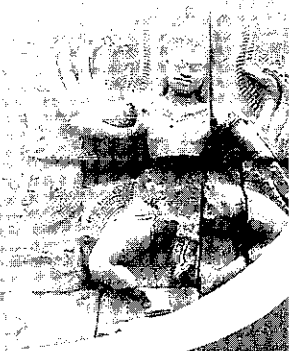
จากการสังเคราะห์สภาพการณ์การท่องเที่ยวจากหลายฝ่ายพบว่ากลุ่มจังหวัดนี้มีจุดแข็งดังนี้

1. เป็นจุดเชื่อมต่อการคมนาคมทางบกและเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยวทางรถยนต์

2. ความนิยมในการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้น

3. มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีที่สามารถพัฒนาคักยภาพได้

4. มีแหล่งอารยธรรมหลายแห่ง ที่สามารถสร้างเรื่องราว เชื่อมโยงต่อกันเป็นตำนานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น เส้นทางพระเจ้าชัยวรมัน (Chaiworaman Discovery หรือ เส้นทางอารยธรรมขอม

โครงการที่สำคัญ

โครงการเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม

ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระดับคุณภาพสินค้าการท่องเที่ยว อาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวและอื่นๆ

โครงการที่มีระดับความสำคัญสูง

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ได้จัดลำดับความสำคัญของการพัฒนากการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตเส้นทางวัฒนธรรมขอม
แผนงานที่สำคัญเช่น

1.1.โครงการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี กลุ่มชาติพันธุ์และโบราณสถานที่หลากหลายมากตั้งแต่ชัยภูมิมาจนถึงสุรินทร์ โดยเฉพาะปราสาทหินแบบขอม และแหล่งโบราณสถาน เช่น เมืองเสมา ชุมชนโบราณ ที่อ.สูงเนิน นครราชสีมา ปราสาทหินพิมาย ปราสาทกู่ ชัยภูมิ ปราสาทพนมรุ้ง เมืองต่ำ ปราสาทหินตาเมือนธม เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากระดับมาตรฐานธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยสนับสนุนต่อการดำเนินการธุรกิจและพัฒนาคุณภาพสินค้าท่องเที่ยว

โครงการที่มีระดับความสำคัญสูง

1. การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว เช่น การอบรม มัคคุเทศก์ อบรมอาสาสมัครท่องเที่ยวท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

2. การพัฒนาด้านพื้นฐาน ได้แก่โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกที่พัก ห้องน้ำ ถนน เชื่อมเส้นทางกการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ได้แก่ โบราณสถาน ศาสนสถาน ชุมชน หมู่บ้านวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ

จากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอม ของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ จะเห็นว่าในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าทางการท่องเที่ยวทางกลุ่มเน้นพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดี ปรับปรุงเส้นทางที่เชื่อมต่อกสถานกที่ท่องเที่ยว พัฒนากสถานที่พัก ห้องน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเน้นอบรม พัฒนากบุคลากรด้านท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางให้นักวิจัย นักวิชาการได้ทำการวิจัยและศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนากการท่องเที่ยวในอีสานใต้ต่อไป

บรรณานุกรม

ฐิติพงศ์ พิรุณ. ผู้อำนวยการศูนย์การกท่องเที่ยว กิภาและนันทนาการ จังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2550

